Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti *Musiqi elmi, mədəniyyəti və təhsilinin aktual problemləri* №1, 2025, **s. 58-65**
Азербайджанский Государственный Педагогический Университет *Актуальные проблемы музыкальной науки, культуры и образования* №1, 2025, **с. 58-65**
Azerbaijan State Pedagogical University *Actual problems of the science, culture and education of music* №1, 2025, **p. 58-65**

UOT 78.071.1:78.03

K.Q.İsmayılova
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
AZ 1000, Bakı ş., Üzeyir Hacıbəyli küçəsi, 68
e-mail: kamalaismayilova@yandex.ru

ÜZEYİR HACIBƏYLİ VƏ AZƏRBAYCANDA MUSİQİ TƏNQİDİ

Açar sözlər: *Azərbaycan musiqisi, musiqi tənqidi, musiqişünaslıq, janr təsnifatı, muğam, xalq musiqisi, aşıq sənəti, alətşünaslıq*

Məqalədə Azərbaycan musiqi tənqidinin təşəkkülü və inkişafı tarixi-konseptual aspektdə təhlil edilir. Məqalənin əsas məqsədi Azərbaycan musiqişünaslıq elmində xalq musiqisi, peşəkar və şifahi ənənəli musiqinin janr təsnifatı, musiqi irsinin tədqiqi və nəzəri əsaslarının müəyyənləşdirilməsində görkəmli musiqişünasların, xüsusilə Üzeyir Hacıbəylinin və onun davamçılarının – M.S.İsmayılov, R.Zöhrabov, Ə.Babayev və başqalarının rolunu aydınlaşdırmaqdır. Məqalədə xalq mahnı və rəqslərinin, muğam sənətinin, aşıq və dini musiqinin janr, forma və məzmun baxımından elmi təhlili aparılır. Həmçinin Azərbaycan musiqi tənqidində istifadə olunan təsnifat meyarları və onların tarixi mənbələrlə əlaqəsi göstərilir. Musiqi tənqidində xalq musiqisinin sənətkarlıq səviyyəsində qiymətləndirilməsi, janrlar üzrə bölgü, musiqi risalələrinin və alətşünaslığın rolu geniş şəkildə şərh olunur.

К.Г.Исмайлова

УЗЕИР ГАДЖИБЕЙЛИ И МУЗЫКАЛЬНАЯ КРИТИКА В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

Ключевые слова: *азербайджанская музыка, музыкальная критика, музыкознание, жанровая классификация, мугам, народная музыка, ашугское искусство, инструментоведение*

В статье анализируется становление и развитие азербайджанской музыкальной критики в историко-концептуальном аспекте. Основная цель статьи — выявить роль выдающихся музыковедов, в частности Узеира Гаджибейли и его последователей — М.С.Исмаилова, Р.З.Зохрабова, А.Бабаева и других — в разработке жанровой классификации народной, профессиональной и устной традиционной музыки, исследовании музыкального наследия и формировании теоретических основ азербайджанского музыкознания.

В статье проводится научный анализ жанров, форм и содержания народных песен и танцев, мугама, ашугской и религиозной музыки. Также рассматриваются критерии классификации, используемые в азербайджанской музыкальной критике, и их связь с историческими источниками. Особое внимание уделяется оценке уровня художественного мастерства в народной музыке, жанровому делению, роли музыкальных трактатов и инструментоведения.

K.G.Ismayilova

UZEYIR HAJIBEYLI AND MUSIC CRITICISM IN AZERBAIJAN

Key words: *Azerbaijani music, music criticism, musicology, genre classification, mugham, folk music, ashugh art, organology*

This article analyzes the formation and development of Azerbaijani music criticism from a historical and conceptual perspective. The main goal of the study is to clarify the role of prominent musicologists – especially Uzeyir Hajibeyli and his successors such as M.S. Ismayilov, R. Zokhrabov, A. Babayev, and others – in the classification of genres of folk, professional, and orally transmitted music traditions, in the study of the musical heritage, and in establishing the theoretical foundations of Azerbaijani musicology.

The article presents a scholarly analysis of the genres, forms, and content of folk songs and dances, the art of mugham, ashugh and religious music. It also explores the classification criteria used in Azerbaijani music criticism and their relation to historical sources. Special attention is paid to the evaluation of the artistic level of folk music, genre-based categorization, and the role of musical treatises and organology.

Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin tarixi qədim dövrlərdən hesablanır. Azərbaycan musiqi mədəniyyətinə dair bir sıra məlumatlar arxeoloji qazıntılar zamanı aşkar edilmişdir. Eləcə də bəzi musiqi alətlərinin də mövcudluğu, yarandığı tarixi şərait belə qazıntılar zamanı öz əksini tapmışdır. Müxtəlif dövrlərdə yaşamış Azərbaycan musiqişünasları milli musiqimizin yaranması və tədqiqat sahəsində çox işlər görmüşlər.

Dövrün hadisələri daima musiqiyə öz müsbət təsirini göstərirdi. Şifahi xalq yaradıcılığı səbəbli bir çox maraqlı məlumatlar Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin tarixini zənginləşdirmişdir.

Zaman keçdikcə Azərbaycan musiqi mədəniyyəti öz inkişafını intensiv şəkildə davam etdirirdi. Aşıq mahnıları, xanəndələr ansambllarının çıxışları, xalq mahnı və rəqsləri, tədricən peşəkar bəstəkarlar tərəfindən yaranmış musiqi əsərləri daha da

geniş yayılmağa başlamışdır. Lakin bu əsərlər haqqında dolğun, geniş məlumatların açıqlanması tədqiqatın bilavasitə musiqişünasların öhdəsinə düşür.

Azərbaycan musiqişünaslığında xalq musiqisinin, eləcə də peşəkar bəstəkarlar tərəfindən yazılmış əsərlərin öyrənilməsi, tədqiqatı və təhlili vacib hesab edilən məsələlərdəndir. Musiqi tənqidi sahəsində xalq və peşəkar musiqinin janr təsnifatı, onlara həsr olunmuş elmi əsərlər, ifaçılıq və alətşünaslığa dair bir sıra məsələlər açıqlanmalı, araşdırılmalıdır.

Azərbaycan musiqişünaslığınm inkişafı sahəsində görkəmli bəstəkarımız Ü.Hacıbəylinin çox böyük xidmətləri olmuşdur. O, daima xalq musiqisinə, həmçinin xalq çalğı alətlərinə qayğı ilə yanaşmış və bir sıra müddəaların mülahizələrini açıqlamışdır. Bu sahədə, xalq yaradıcılığı sahəsində görülən işin sistemləşdirilməsini əsas tutaraq janr təsnifatında oxşar və fərqli cəhətlərin aşkar edilməsinə üstünlük vermişdir. Müxtəlif xalq mahnıların, rəqslərin, aşıq yaradıcılığının, dini musiqinin, muğam dəsgahının təhlil edilməsi, xarakterizə olunması və əsas istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi musiqişünaslıqda əsas məsələlərdəndir [1].

Azərbaycan musiqişünaslığında xalq və şifahi ənənəli peşəkar musiqinin tədqiqi əhəmiyyət kəsb edir.

Azərbaycanda musiqi tənqidi sahəsində görkəmli alim, tədqiqatçı və musiqişünaslar Səfiəddin Urməvi, Əbdül Qadir Marağayi, Mir Möhsün Nəvvab, Ü.Hacıbəyli çox böyük işlər görmüşlər. Onlar müxtəlif dövrlərdə yaşayıb fəaliyyət göstərmələrinə baxmayaraq, hər biri Azərbaycan musiqi mədəniyyəti tarixinə öz qiymətli töhfələrini daxil etmişlər. Alimlərin musiqi risalələrində irəli sürülmüş müddəa və mülahizələri, nəzəri və estetik problemlərin şərhi əhəmiyyət kəsb edir. Onların musiqinin inkişafında yaradıcılıq yolu keçmiş Azərbaycan musiqi elminin mühüm mərhələlərinin müəyyənləşdirilməsi, istiqamətləndirilməsi, həmçinin qiymətləndirilməsi sahəsindəki zəhmətləri əvəzolunmazdır.

Azərbaycan xalq musiqisinin folklor nümunələrinin tədqiqatı işlənməsi, tərtibi böyük bir dövrü əhatə edir. Bir çox xalq mahnı və rəqslərinin not yazısı olmadığından onlar ya unudulmuş ya da musiqi tarixində başqa xalqlara məxsus kimi yer tutmuşdur. Bu səbəbdən Azərbaycan xalq mahnı və rəqslərinin nota salınması, folklor nümunələrinin qələmə alınması əhəmiyyət kəsb edir. Lakin iş bununla bitmir. Nota salınmış hər bir mahnı, hər bir instrumental musiqi əsəri janr, forma, məzmun və xarakterinə görə təhlil edilməli, yaranma tarixi və şəraiti tədqiq edilməli, vokal əsəridirsə solo və xor üçün tərtib edilməli və elmi nəticələr çıxarılmalıdır. Bu zaman Azərbaycan musiqişünaslarının əsərlərində janr, forma və s. ilə əlaqədar olaraq irəli sürülən elmi müddəalar və nəticələrin müqayisəli şərhi verilməlidir. Beləliklə, hər bir mövzuya musiqişünasların müxtəlif baxışları, münasibətləri ola bilər. Beləliklə, müəyyən bir elm sahəsinin ümumi vahid mənzərəsini yaratmaq üçün onun inkişaf yolu və perspektivi nəzərə alınır.

Ü.Hacıbəyli xalq musiqi yaradıcılığını sənətkarlıq səviyyəsinə görə peşəkar ifaçılar və qeyri-peşəkar ifaçılar tərəfindən yaranmış musiqi əsərləri kimi qarşı-

qarşıya qoyaraq fərqli və oxşar cəhətlərin açılması fikrini irəli sürmüşdür. Peşəkar musiqi sənətinin yaradıcıları xanəndə və sazəndələr dəstəsi, aşıq və zurnaçılar dəstəsi saray və şəhər mühitində, eləcə də kənd həyatı ilə əlaqədar olaraq təşəkkül tapmışlar. Onlar tərəfindən muğam dəsgahları, təsnif və rənglər, həmçinin dastanlar, şikəstələr yaranırdı. Mətnləri isə əruz vəznində yazılmış qəzəllər yaxud da heca vəzninə əsaslanan şer nümunələri təşkil edirdi [1].

Qeyri-peşəkar musiqiyə, musiqi sənətinə malik olmayan musiqi aiddir. Folklor nümunələrinə aid olan toy, bayram, yas mərasimlərində həmçinin əmək prosesi ilə bağlı olan mahnı və rəqslər bu qəbildəndir. Beləliklə, artıq peşəkar musiqi ilə şəhər sənətkarlarının və kənd əhlinin əməyi sayəsində yaranan mahnıların təhlili, tədqiqatı, fərqi və s. musiqi tənqidçilərinin əsərlərində öz əksini tapır.

Ü.Hacıbəyli öz tədqiqatında musiqi janrlarını iki yerə bəhrsiz və bəhrli janrlara ayırır. Muğamlar aşıq sənəti nümunələri olan şikəstə və bayatılar bəhrsiz janra, mahnı və rəqslər, rənglər və təsniflər isə bəhrli janra aiddir. O, həmçinin milli musiqi üslubuna da iki mövqedən yanaşmışdır. Janr və forma rəngarəngliyi ilə seçilən, çalğı alətlərinin müşayiətilə ifa olunan xalqın səyi və istəyi ilə yaranmış peşəkar musiqi dini mərasimlərin ayrılmaz hissəsi olan dini musiqi.

Azərbaycan musiqişünaslıq elminin inkişafında Ü.Hacıbəyli təsnifatlarının genişləndirilməsi və zənginləşdirilməsinin əhəmiyyəti musiqişünaslarımız tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Bu sahədə M.S.İsmayılov, R.Zöhrabov, E.Babayevin elmi fəaliyyətləri təqdirə layiqdir.

M.S.İsmayılov öz tədqiqatlarında Hacıbəylinin təsnifatlarına əsaslanaraq metroritmik xüsusiyyətlərə görə bölgü prinsipini irəli sürür: bəhrli janr qrupu - xalq mahnıları, təsniflər, aşıq havalan, rənglər, rəqslər; bəhrsiz janr qrupu - muğamlar; qarışıq bəhrli janr qrupu - şikəstə və ritmik muğamlar [2].

R.Zöhrabov Ü.Hacıbəylinin təsnifatlarının genişləndirərək Azərbaycan xalq musiqi yaradıcılığını üç təbəqəyə bölür: xalq musiqi yaradıcılığı mahnı və rəqslər; xalq peşəkar musiqisi - aşıq musiqi yaradıcılığı; şifahi ənənəli peşəkar musiqi janrları - muğam dəsgahları, zərbi muğamlar, rəng və təsniflər [8].

E.Babayev şifahi ənənəli musiqi irsini iki hissəyə ayırır: ənənəvi musiqi - aşıq, xanəndə və sazəndələr sənəti; xalq musiqisi [9].

Azərbaycan musiqişünaslarının əsərlərində xalq musiqi yaradıcılığının təsnifatına müxtəlif mövqelərdən yanaşmaları diqqəti cəlb edir. Onların bu müddəaları musiqi elminin, musiqi tənqidinin inkişafında mühüm addım qiymətləndirilir.

Azərbaycan musiqi tənqidi sahəsində bir sıra musiqişünasların fəaliyyəti əhəmiyyət kəsb edir. M.S.İsmayılov, S.Qasımova, Ə.Eldarova, S.Seyidova musiqi tənqidi sahəsində çox maraqlı iddialar irəli sürmüşlər.

M.S.İsmayılovun Azərbaycan xalq musiqisinin janrları mövzusunda yazdığı tədqiqat əsər böyük mararaq doğurur. Onun tədqiqatında mahnıların mətninə, mövzusuna görə bölgü prinsipi diqqəti cəlb edir. Xalq mahnılarının - əmək, qəhrəmanlıq, lirik, yumorlu, uşaq, məişət, mərasim mahnıları kimi hər biri janr

etibarilə olunaraq araşdırılır.

Bu sahədə R.İsmayılzadə və S.Qasımova da öz fərdi münasibətlərini bildirərək tədqiqat aparmışlar. Bu tədqiqatçıların irəli sürdükləri mülahizələr vahid bir fikrin yaranmasını təmin edir.

R.İsmayılzadə xalq mahnılarını dörd janr qrupuna - əmək, mərasim, məişət, tarixi mahnılara bölmüş və hər birinin mahiyyətini ayrı-ayrılıqda təhlil edərək araşdırmışdır [4].

S.Qasımova isə xalq mahnı yaradıcılığında olan ümumi janrlarla yanaşı "Haxışta", "Gülümcan" növlü mahnılarını da öz tədqiqatına əlavə edərək janr təsnifatını bir qədər genişləndirmişdir.

Azərbaycan musiqi tənqidində mahnılarla yanaşı folklor nümunələrinin, rəqslərin təhlili, araşdırılması da əhəmiyyət kəsb edir. Bu sahədə B.Hüseynli apardığı tədqiqatlar böyük məna daşıyır. O, xalq rəqs musiqisinin təsnifatını iki mövqedən müşayiətinə və mövzu əsasına görə açıqlayır [10].

Müşayiətinə görə o, rəqslərin vokal, vokal-instrumental və instrumental qruplara bölünməsini iddia edir. B.Hüseynlinin fikrincə, vokal müşayiətli rəqslərin yaranması qədim dövrə təsadüf edir.

Vokal-instrumental müşayiətli və instrumental rəqslərin isə bir qədər sonra yarandığını tarixi faktlar bildirir.

Mövzu əsası baxımından o, rəqsləri ənənəvi, məişət, zəhmət, qəhrəmani, hərbi və idman-oyun rəqslərinə, yallı, oyun rəqslərinə ayırır. Azərbaycan musiqişünaslığı tarixində B.Hüseynli ilk dəfə olaraq oyun - rəqs, mahnı - rəqs kimi terminlərdən istifadə etmişdir. Belə terminologiyaya istinad etməsi isə rəqslərin janr və ifaçılıq xüsusiyyətlərinin dolğun xarakterizə olunması ilə əlaqədardır.

Musiqi tədqiqatçılarının xalq mahnı və rəqslərinin ayrı-ayrı janrlar üzrə araşdırmaları musiqişünaslıq tarixində perspektiv məsələ hesab olunur.

Azərbaycan tənqidi tarixində aşıq sənəti üzrə daha geniş açıqlama Ə.Eldarova tərəfindən irəli sürülmüşdür. Xalq peşəkar musiqi sənəti olan aşıq yaradıcılığına dair Ə.Eldarovun tədqiqatları musiqi elmində aşıqşünaslığın yaranmasını təmin etmişdir. Aşıq sənətinin əsas xüsusiyyətləri sinkretik sənətin təmsilçiləri kimi aşıqların ərazi üzrə xarakterizə olunması, aşıq musiqisi janrlarının aşkar edilməsi və təsnifatın verilməsi Ə.Eldarovanın bu sahədəki fəaliyyətini əsasını təşkil edir.

Azərbaycan musiqişünaslığında xalqımızın həyat və məişətilə bağlı olan dini musiqi – ağı, bayatı, mərsiyə və s. haqqında S.Seyidova tərəfindən aparılmış tədqiqat əsəri əhəmiyyət kəsb edir. O, bir sıra xüsusiyyətlərinə görə dini oxumaları xalq peşəkar sənət nümunəsi kimi qələmə verir. S.Seyidova dini oxumaları məna və mahiyyətinə görə iki qrupa – Quran və namaz oxumaları və dini mərasimlərdə oxunan qəsidə, mərsiyə, şəbih tamaşalarının oxumaları – ayırır. Birinci qrupdakı oxumaları da əsrlər boyu müəyyən dəqiq vaxta uyğunlaşan qanun normaları çərçivəsinə daxil olan oxuma üsulu formalaşmışdır. İkinci qrupda isə dini məzmuna və müəyyən dini ifa normalarına əsaslansa da belə oxumalarda dünyəvi elementlər

həm musiqidə, həm də poetik mətndə özünü nümayiş etdirir.

Azərbaycan musiqi tənqidi sahəsində muğamla bağlı tədqiqatlar xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu sahədə M.S.İsmayılov, R.Zöhrabov tərəfindən çox qiymətli işlər görülmüşdür.

Muğamla bağlı tədqiqatlarda muğam dəsgahları müxtəlif mövqelərdən araşdırılmışdır. M.S.İsmayılov "Rast" və "Segah" ailəsinə daxil olan muğamların yalnız lad – tonallıq xüsusiyyətlərini, R.Zöhrabov isə bütün mövcud muğam dəsgahlarının məzmun və kompozisiya - quruluş xüsusiyyətlərini səciyyələndirməklə yanaşı, həmçinin "Rast" və "Çahargah" muğam dəsgahlarının tam şəkildə nəzəri əsaslarım - lad, melodika, tematizm, çoxsəslilik, ritm, quruluş prinsiplərini təhlil etmişdir.

Ümumiyyətlə, muğam sənəti Azərbaycan musiqişünaslığının aktual problemlərindəndir.

Azərbaycan musiqişünaslığında zərbi muğam janrına dair Ü.Hacıbəyli, M.S.İsmayılov, Ə.Bədəlbəyli, R.Zöhrabov öz tədqiqatların çoxmaraqlı açıqlamalar vermişlər.

Ü.Hacıbəylinin fəaliyyətini davam etdirərək M.S.İsmayılov janr təsnifatında "Qarabağ şikəstəsi", "Kəsmə şikəstə", "Arazbarı", "Kərəmi", "Ovşarı", "Mənsuriyyə", "Mani", "Simayi Şəms", "Heyrati" ritmik muğamlarında metro - ritmik xüsusiyyətləri əsas götürərək çox qiymətli tədqiqatlar aparmışdır. O, zərbi çalğı alətlərinin müşayiəti ilə ifa olunan muğamların həm bəhrli və həm də bəhrsiz musiqi ünsürlərini geniş araşdırmışdır.

R.Zöhrabov dörd zərbi-muğamın vokal-instrumental not yazısı ilə təhlil etmiş, onları araşdırmış və janr xüsusiyyətlərini tədqiq etmişdir. O, həmçinin zərbi-muğam sistemində müşayiətin aparıcı rol kimi əhəmiyyətini qiymətləndirmişdir. R.Zöhrabov öz tənqidi araşdırmalarında zərbi-muğamı bir hissəli vokal-instrumental kompozisiya adlandırmışdır. O, bunu vokal-instrumental əsər adlandıraraq instrumental hissələrin üstünlük təşkil etməsilə, eləcə də vokal-instrumental epizodlarda ostinat tərzli xanəndəni müşayiət etməsilə izah edir.

R.Zöhrabovun musiqişünas kimi tənqidi yaradıcılığında təsnif janrının da araşdırılması xüsusi yer tutur. Musiqişünasın "Azərbaycan muğamının nəzəri problemləri" əsərində təsniflər şifahi ənənəli professional musiqi janrı kimi xarakterizə edilir. Təsniflər müəllif tərəfindən peşəkar musiqinin əsas janrlarından biri kimi ilk dəfə araşdırılmış, onun janr xüsusiyyətləri, kompozisiya quruluşu, lad əsası, melodik və metroritmik cəhətləri təhlil edilmişdir. Əsası, melodik və metroritmik cəhətləri təhlil edilmişdir.

1960-cı ildən etibarən, xüsusilə, 1970-1980-ci illərdə Azərbaycanda musiqişünaslıq tədqiqatlarının yönümü dəqiqləşdirilməyə və müəyyən bir janrın öyrənilməsi istiqamətində aparılmağa başlamışdır. Xalq musiqisinin, xalq peşəkar və şifahi ənənəli peşəkar musiqinin bütün janrları - xalq mahnı və rəqsləri, aşıq havaları, dastanlar, dini musiqi nümunələri, muğam dəsgahlar, zərbi muğamlar,

təsnif və rənglər araşdırılmışdır.

Azərbaycan musiqi tənqidi tarixində musiqişünas S.Abdullayeva xalq çalğı alətləri sahəsində maraqlı tədqiqatlar aparmışdır. Onunla yanaşı V.Əbdülqasımov, A.Məmmədov, K.Kərimov, Q.Quliyev, Ə.Rəhmətov Azərbaycan xalq çalğı alətləri orkestrinin tarixi və inkişaf yoluna dair elmi-tədqiqat əsərləri yazmışlar.

Xalq çalğı alətlərinin tədqiqinə dair əsərlərdə xalq çalğı alətlərinin yaranma tarixi, inkişaf mərhələləri, ədəbi mənbələrdə, orta musiqi risalələrində, təcəssümü, təsnifat məsələləri öz əksini tapmışdır. Burada qədim musiqi alətlərinin təşəkkülü və inkişaf tarixinə dair tədqiqatlar, milli alətşünaslığın inkişafında klassik poeziyanın rolu, Azərbaycan musiqişünaslığında xalq çalğı alətlərinin təsnifatı araşdırılmışdır.

Mövzunun aktuallığı. Azərbaycanda musiqi tənqidi yeni mərhələdə müasir tələblərə uyğun aparılaraq musiqişünaslıq elminin inkişafında xüsusi rol oynayır.

Azərbaycan musiqi mədəniyyəti zəngin tarixi və estetik dəyərləri ilə dünya musiqi irsində özünəməxsus yer tutur. Bu mədəni irsin elmi şəkildə təhlili və sistemləşdirilməsi isə əsasən musiqi tənqidi və musiqişünaslıq sahələrinin inkişafı ilə bağlıdır. Musiqi tənqidi yalnız musiqi əsərlərinin bədii dəyərləndirilməsi ilə məhdudlaşmır, eyni zamanda ictimai-estetik fikrin formalaşmasına və musiqi təfəkküründün inkişafına da xidmət edir.

Bu baxımdan, Azərbaycan musiqi tənqidinin əsasını qoymuş və onu elmi-nəzəri səviyyəyə yüksəltmiş Üzeyir Hacıbəylinin irsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Onun musiqi publisistikası, tənqidi baxışları və nəzəri əsərləri milli musiqi tənqidinin elmi məktəbə çevrilməsində həlledici rol oynamışdır. Lakin müasir mərhələdə bu irsin sistemli şəkildə öyrənilməsi və dəyərləndirilməsi zərurəti qalmaqdadır.

Təqdim olunan məqalə Üzeyir Hacıbəylinin Azərbaycan musiqi tənqidinin təşəkkülündəki rolunu yenidən nəzərdən keçirmək, bu sahədə yaranmış elmi ənənələri araşdırmaq və müasir musiqişünaslıq kontekstində onların davamlılığını müəyyənləşdirmək baxımından aktuallıq kəsb edir.

ƏDƏBİYYAT

1. Hacıbəyli, Ü. Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları. Bakı: Yazıçı, 1985.
2. İsmayılov, M.S. Azərbaycan xalq musiqisinin janrları - Bakı, 1960.
3. Qasımova, Q. XII əsr Azərbaycan musiqi mədəniyyəti tarixindən oçerklər. Bakı, 2005.
4. İsmayılzadə, R. Azərbaycan xalq mahnılarının janr təsnifatı. Bakı: Şərq-Qərb, 2002
5. Atakişiyeva, K.Ə. Şifahi ənənəli Azərbaycan professional musiqisi: aşıq və xanəndə yaradıcılığı. Bakı, Elm və təhsil, 2020, -136 s.
6. Abdullayeva, S. Azərbaycan xalq çalğı alətləri. Bakı: Musiqi Nəşriyyatı, 2005

7. Керимов, К. Оркестр Азербайджанских народных инструментов Баку, 1959
8. Zöhrabov, R. Azərbaycan muğamının nəzəri problemləri. Bakı: Maarif, 2001
9. Babayev E. Musiqi irsimiz və müasirlik. Bakı: Yazıçı, 1986.
10. Hüseynli B. Azərbaycan xalq rəqs musiqisi. — Bakı: Elm, 1983.

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 30.03.2025
Məqalənin təkrar işlənməyə göndərilmə tarixi: 10.05.2025
Məqalənin çapa qəbul olunma tarixi: 27.05.2025
Məqaləni çapa tövsiyə edən sahə redaktorunun (və ya üzvünün) adı:
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Firəngiz Rzayeva
ADPU-nun Elmi Şurasının 15 aprel 2016-cı il tarixli 15 saylı qərarı ilə çap olunur.